

ОНТОЛОГІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ХОРОВОЇ ТВОРЧОСТІ ЯК ОБ'ЄКТ КОГНІТИВНОГО МУЗИКОЗНАВСТВА

Романюк Ірина Анатоліївна

кандидат мистецтвознавства, доцент,
доцент кафедри інтерпретології та аналізу музики
Харківського національного університету мистецтв
імені І. П. Котляревського

Вступ. ХХІ століття характеризується складними кризовими процесами в цивілізації і культурі, що призводять до зміни системи цінностей і як наслідок - зміни культурної парадигми. Нівелювання культурно-естетичного досвіду попередніх поколінь, пов'язане з руйнуванням усталених засад, значне домінування технічного прогресу впливають на сприйняття суспільства як безликої спільноти людей. За умов антропологічної кризової ситуації сьогодення можемо констатувати потребу в утвердженні самотності окремої особистості і неминаючої цінності кожної людини зосібна.

Вирішальне значення унікальності людської особистості та її таїна увиразнюються у такому особливому виді діяльності як *творчість*. Пошук когнітивної парадигми сучасного музикознавства не є можливим без осмислення музичної творчості як причини спілкування людини і Бога, віднайдення висоти та глибини цього спілкування, і більше – усвідомлення творчості як синергії (Л. Шаповалова). У такій площині наукового дискурсу увиразнюється відповідна категорія духовного пізнання музичної культури - онтологія. У музичній науці актуальними вбачаються дослідження, присвячені проблематиці пізнання онтологічних засад музики. Поставлена проблематика виформовує генеральну ідею наукових розвідок такого спрямування, що полягає в пошуку та обґрунтуванні «духовних законів» музичної культури.

Таким чином, мета нашого дослідження – осмислення онтологічних засад української хорової композиторської творчості як об'єкта когнітивного

музикознавства.

Матеріали и методи. Матеріалом дослідження обрано духовну хорову творчість українських композиторів сьогодення (Л. Дичко, Є. Станкович, В. Степурко, Г. Гаврилець, О. Щетинський, Є. Марчук та ін.). Методологічною основою дослідження слугує міждисциплінарний підхід, пов'язаний із комплексним використанням загальнонаукових та спеціальних методів (історико-стильового, музично-семіотичного, жанрового тощо).

Результати та обговорення. Українська хорова традиція постає репрезентантом національної картини світу як її жанрова домінанта, що наділена «генетичним кодом» історичної самоідентифікації культури. Етос хорової традиції втілений у духовних жанрах. При дослідженні онтології української хорової творчості слід враховувати онтологічну дистанцію церковного та світського типу культури, розмежовуючи богослужбовий спів (як прояв об'єктивного *надособистісного* Божественного Порядку) та *особистісну* музичну творчість як увиразнення інтелектуальної ідеї та суб'єктивного самовираження її автора. Сутність духовної хорової творчості полягає в її спадкоємності. Сакральний часопростір української духовної хорової традиції у певний історичний період ХХ століття опинився під заборонаю. У наш час засадничі принципи духовності актуалізуються в контексті композиторської творчості представників найрізноманітніших стильових напрямків як увиразнення української картини світу.

Висновки. Українська духовна музика як основа національної музичної культури є стимулом розвитку національної духовності (О. Козаренко). Сучасна хорова духовна композиторська творчість засвідчує свою спадкоємність із національною церковно-музичною традицією. Лише за умови усвідомлення і розуміння благодаріння як очевидного смисла життя, життя як «Літургії після Літургії» можливий вихід із нинішньої антропологічної (духовної) кризи, коли світ знову обернеться до Бога у благодарінні: «*Твоя от Твоих, Тебе приносяще, о всех и за вся*».